NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V sredo 25. augusta (poznoletna) 1852. *List* **68.**

Naj se vam smilijo tiči!

Že večkrat je bilo v Novícah natanjko dokazano, da tiči, ki nam na polji, vertih in gojzdih ljubo prepevajo, so tudi veliki dobrotniki naši, ker nam trebijo polje in drevje požrešnih gosenc in druzih merčesov, ki jim služijo v živež.

Ni se čuditi, da v tacih krajih, ker tiče zlo lové ali njih zalego zalezvajo, sadno drevje mergolí gosenc, zlasti ko se k nevgodnemu tičjemu lovu še pridruži nemarnost gospodarjev, ki roke križem deržé, čeravno vsak dan pred nosom imajo drevje s gosenčnimi pajčevnami prepreženo! Bedaki komaj verjamejo, da so gosence na drevesu, dokler jim golih reber ne kaže, — potem še le preklinjati začnejo žival, namesto da bi preklinjali sebe in svojo nemarnost! Bedaki ne véjo, da naši tiči se živé večidel merčesov, ki jih oberajo na drevji in poberajo po polji. Škoda, da se marsikdo že 30 in še več let s kmetijstvom vkvarja, pa še tega ne vé: od kod živé tiči in zakaj nam jih je previdnost Božja vstvarila! Le od reveža vrabca jim je znano, da jim v prosu škodo dela, za to ker ga v prosu vidijo; da bi se pa poprašali: zakaj pa tiči po drevesih letajo in po zemlji skakljajo? to je pa za njih um že preveč.

Ker je tedaj veliko ljudí na svetu, kteri se ne dajo drugač zmodriti, kakor s kaznijo (štrafingo), so v vsih deželah postave dane, ktere prepovedujejo ptičje jajca iz gnjezd jemati in ob prepovedanih časih tičev ne loviti.

Postava pa se sama ne more spolnovati, če tistim, kteri imajo nad njenim spolnovanjem čuti in prestopnike postavno pokoriti, za njo mar ni. Če smejo mladi šterkovci kakor starci vsaki čas leta tiče še v gnjezdih ali komaj iz gnjezd vzete očitno tudi v mestih prodajati (kdor je, na priliko, hotel v Ljubljani pod Trančo kaj tacega viditi, je lahko sto in stokrat vidil), ali se je čuditi, da se postava potem ne spoštuje?

Z veseljem smo tedaj v ravno na svitlo danem 41. delu „deželnega zakonika za krajnsko vojvodino“ brali, da je na prošnjo kmetijske družbe visoko c. k. deželno poglavarstvo stari ukáz zastran tičjih jajc in nevgodnega tičjega lova ojstro ponovilo in dotičnim cesarskim gosposkam zaukazalo, skerbno čuti, da se ta prepoved prihodnjič zvesto spolnuje.

Ta hvale vredni ukaz od 16. junia t. l. pod št. 14.164 se pa takole glasí:

„Povsod se je že več let sèm pokazalo, kako se marčesi množijo, kteri so polju, sadnemu drevju in vinski terti kakor tudi gojzdom tako škodljivi, in tudi letos se slišijo v tej deželi tožbe, koliko so gosence vsakteremu drevju škode prizadjale“.

„To je posebno temu pripisati, ker se tiči, ki se s temi merčesi živé, tako neusmiljeno zalazvajo in zaterajo, zlasti pa pevni tiči“.

„C. k. poglavarstvo dobí v tem priložnost, že v starejih predpisih vtemeljeno prepoved, jajčica in mlade tičke iz gnezd jemati in manje vertne in gojzdne tiče o valjenju, to je, od mesca marca (sušca) do konca augusta (veliciga serpana), bodi si kakor koli, loviti in streljati, sopet ponoviti in zaukazati, da naj okrajne oblastnije skerbno čujejo, da se ta prepoved spolnuje, in tisti, kteri zoper to ravnajo, s primernimi policijnimi kaznimi v denarji ali z zaporo brez spregleda kaznujejo“.

„Verh tega je z ljudmi, kteri brez vsake pravice tiče lové in večidel iz mladostne lahkomišeljnosti te koristne živali zalazvajo, z vso ojstrostjo ravnati in pri ogledu tergov pridno skerbeti, da se o prepovedanim času nikakoršni tiči ne prodajajo; če se pa pri komu dobé, njemu odvzamejo“.

„Okrajnim oblastnijam, duhovšini, šolskim učenikom in županom bo skerbeti, mladost s podučenjem o pravim času z mogočim uspehom svariti, da nej tičev neusmiljeno ne preganja, ker je to zlo škodljivo, pa, žali Bog! navadno za kratek čas pripušeno“.

Pervo obdelovanje žita.

Po Aleks. žl. Humboldt-u.

Kje je pervotna domovína žita, se prav za prav ne vé. Pomina vredno pa je, da na eni polovíni zemlje so ljudstva živele, kterim ni ne žito ne mleko za živež znano bilo; ljudstva na drugi polovíni zemlje pa je močnata in mlečna hrana redila. Po zemeljskih pridelkih se zares loči en kos zemlje od druziga. V Ameriki — novim svetu — najdemo od 52. stopnje severne širočine do 46. stopnje južne širočíne le eno žito — korúzo. Na starim svetu pa najdemo povsod že v starodavnih časih, pšenico, ječmen, in ovès. Da pšenica na Leontinskim polji in v mnozih krajih Sicilianskiga divja rase, so menili nekdaj. Sprengel terdi, da naše žita v severni Perzii in v Indii večidel divje rasejo. Link pa je dokazal, da to, kar se je o tem večidel le v starih bukvah bralo, ni vse gotovo. Reinhard Forster je najdel, da blizo tam, kjer se Samara v Volgo steka, se dveverstni jari ječmen divji najde. Prof. Karl Koch, zvedeni popotnik, je veliko rèží na Pontiških gorah, 5 do 6000 čevljev visoko, na ta-

cih krajih našel, kjer po spomínu ondašnjih stanovavcov ni rèž nikdar sejana bila.

Nek zamorec in sužnik slavnega Kortez-a, ki je Meksiko zmagal, je bil pervi, ki je na Novim-Španjskim (okoli leta 1520) pšenico sejal, od ktere je med rajžem, ki ga je Kortezova armada iz Španjskiga za svoj živež sabo prinesla, 3 zernja našel. Te tri zernja je vsejal in ž njimi pšenico zaplodil.

V Frančiškanskim samostanu v Kvitu (Quito) sim vidil kot drago svetinjo tisti persteni lonec hranjen, v kterim je perva pšenica bila, ki jo je Frančiškan Fray Jodoco Riksi de Gante v Kvitu sejal. Riksi je bil iz Gante (Gent) na Flandernškim domá. Pervo zernje je bilo pred samostanam (kloštram), na mestu „plazuela de S. Francisco“ po tem vsejano, ko je bil gojzd, ki se je pod ognjeno goro Pichinha do samostana nekdaj razširil, posekan. Frančiškani so me prosili, naj bi jim razložil napis, ki je na loncu zapisan, ker so mislili, da kaj posebniga zastran pšenice zapopade, ki je bila v njem shranjena. Ali to ni bilo. Napis se je v staronemškim jeziku takole glasil: „Kdor pije iz mene, naj ne pozabi svojiga Boga“. Tudi za me je bil ta staronemški kozarc zlo imeniten. Naj bi se namesto imén tistih, kteri zemljo v kervavih bitvah pokončujejo, pač povsod raji iména tacih mož v vednim spominu hranile, ki so zemljo s pervimi sadovi obsejali ali obsadili, ki so pravi blagor ljudstvam vsim!

Ogled po svetu.

Cigani in njih jezik.

(Dalje.)

Cigani so rujaviga obličja, imajo kot oglje černe lasé, kot mleko bele zobé, so lepe postave; zato slové, zlasti po Španjskim, nektere ciganke kot nar zaljši dekleta; moški niso tako lepi. Cigani nimajo stanovitnih selíš; kjer podnebje pripustí, se klatijo v celih trumah po pušavah in gojzdih; šotorov večidel nimajo, pozimi išejo zavetja v berlogih in jamah, ali pa si napravijo podzemeljske koče. Na Španjskim, pa tudi na Ogerskim in Erdeljskim, se najdejo tudi cigani, ki so kerčmarji, kovači, živinomazači, popravljajo ponve in kotle, delajo žeblje in drugo železnino, nekteri izdelujejo lesene žlice, vretena, korita, drugi se vdinjujejo za delavce na polji.

Za godbo so posebno pripravni, za to so na Ogerskim, posebno na plesiših, cigani zlo obrajtani. Ženske so, dokler so mlade, posebno na Španjskim, izverstne plesavke. Ko pa se postarajo, so vračarice, to je, prerokujejo ljudém iz ogledovanja žil na rokah, njih prihodnost.

Otroci so do 10. leta čisto nagi; odrašeni cigan ima le srajco in hlače, ciganka srajco in predpert ali kikljo, rudečo ali modro; scer so bosi in gologlavi. Cigani in ciganke, ki imajo stanovitno stanovanje, se radi lišpajo.

Njih hrana je zlo gnjusna. Vsako meso, tudi mèrha jim je všeč; zato so cigani veseli, kadar krog njih kakošna živinska kuga razsaja, da vživajo meso zakopane merhe, scer sta jim, kakor vsim ljudstvam jutrovih dežel, čebulja in česinj nar ljubši. Konec pretekliga stoletja so jih na Ogerskim celò dolžili, da so ljudí klali in jedli. Žganje jim je nar ljubši pijača; tobak kaj radi puhajo. Mož in žena tako rada tobak žvečita in puhata, da vse dasta, kar imata, za pipo tobaka.

Svoje vére nimajo cigani. Med Turki so mahomedanske vére; na Španjskim, kakor na Erdeljskim se ravnajo po kristianskih šegah, brez da bi jim pa za podučenje in zapopadek kristianske vére mar bilo. Na Erdeljskim in Ogerskim dajo svoje otroke večkrat kerstiti, da tako več kumšíne (botríne) prejmejo.

Od redniga zakona ni pri njih ne duha ne sluha. Brez da bi mladi cigan po tem prašal: ali je deklè, s ktero se oženiti hoče, njegova sestra ali scer v žlahti, se oženi ž njo večidel v 14. ali 15. letu. Na Ogerskim se scer poročajo, pa poroča jih cigan namesto duhovnika. Noben cigan ne vzame druge za ženo kot pravo ciganko. Se je naveliča, jo spodí.

Od otročje izreje nimajo celò nobeniga zapopadka. Cigan ljubi svojiga otroka, kot živina mlade, za to jih nikdar ne kaznuje, in jih vadi postopati, krasti in goljufati.

Cigan nikdar s silo pohištev ne ropa, ampak zlo boječ in plašljiv krade le natihoma. Zavolj plašnjivosti jih na Španjskim ne jemljejo v vojaški stan; na Ogerskim in Erdeljskim jih scer jemljejo, tode cigan ni nikdar pogumen vojak. Scer so cigani prekanjeno in skozi in skozi malopridno ljudstvo.

Že v 16. stoletji so si vlade prizadevale, cigane iz Europe pregnati in jih spoditi v svojo domovino nazaj; pa ni bilo mogoče. V južne bolj gorke kraje so se kmalo spet vkradli. Ker jih je v austrianskim cesarstvu toliko, da imajo tako rekoč svoje vojvode, je že cesarica Maria Terezia si prizadevala, jih v poštene ljudí in deržavljane spreoberniti; v letu 1768 je dala ukaz, da si imajo stanovitne selíša izvoliti, se rokodelstev lotiti, gnjusne šege opustiti, otroke oblačiti in v šolo pošiljati; prepovedala jim je clò, da se ne smejo več cigani imenovati, ampak novi kmetje. Ker vse to ni nič pomagalo, so se jim po ukazu od leta 1773 jeli otroci s silo jemati in po kristiansko izrejevati. Pa tudi to ojstro ravnanje je ravno tako malo zdalo, kakor milostne zapovedi Ruske vlade. Vunder so modri ukazi rajnciga cesarja Jožefa II. v letu 1782 nekoliko počlovečili ciganstvo na Ogerskim, Erdeljskim in v Banatu.

(Dalje sledí.)

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Verné.

14. pismo.

Dragi prijatel!

V tem delu mesta, od kteriga Ti ravno govorim — nekdaj je bilo tod večidel Martovo polje „Campus Martius“ — je silno veliko lepih pohištev in krasnih poslopij rimske gospode in knezov, namreč Borgeških, Farneških, Doriaških, Ruspoljskih, Altierskih itd. (Palazzo Borghese, Farnese, Doria, Ruspoli, Alteri) in še mnogo druzih; bil sim pa le v Borgeškim in Doriaškim, kjer so prelepi muzeji malarskih del nar slavniših umetnikov, — in pa v Ruspoljskim, kjer je krasna kavarnica, ki mi je veliko bolj dopadla, ko Pedrokova v Padovi, desiravno ta dalječ okrog sloví.

Prijatel, ne zameri! Vidim de Ti veliko pravim, pa le malo povém. Sim menil, de, kar vidim in čutim, Ti bodem tudi lahko povedal, pa ni taka. Ko bi bil to prej vedil, da potopisje je tak teška reč, bi ne bil kar nič pisal. Pa saj le za-te pišem, in kaj ne, de mi ne boš zameril, čeravno Ti veličanskiga Rima in njegovih lepot in spominkov nič kaj v lepim redu in po vrednosti ne popišem, — marsiktero reč pa, ki se tù vidi, tudi zamolčati moram. Cele debele bukve bi ne bile zadosti, ko bi se le na debelo vse popisati hotlo. Pa ker sim že začel, Ti hočem še kaj maliga povedati.

V srednjim delu mesta sim šel še enkrat, mende že tretjič, silno velik in lep terg, ki mu „Piazza Navona“ pravijo, ogledat. Tù je bil nekdaj Aleksandrov kroglej (Circus Alexandri Severi), lepo

gledišče, kjer so se tudi v ladjah ali barkah borili (Naumachia). Zdaj je terg s petimi štirnami okinčan. Nar lepši stojí sred terga z visocim obiliskam na sredi in s čvetirimi prav velicimi podobami na voglih, ki poglavne reke ali pa tudi dele svetá, namreč reko Ganges ali Azio, Nil ali Afriko, Rio Plata ali Ameriko, in Donavo ali Europo pomenijo. Slavni Bernini jo je sozidal, in podobe so njegovi učenci iz marmorja krasno iztesali.

Tudi lep stebrovni terg (Piazza della Colonna), in pa Beneški terg (Piazza di Venezia) sim večkrat ogledal, ker sta sred mesta dobro pri rokah. Uni, ki ga štiri velike krasne poslopja oklepajo, ima imé od krasniga Mark-Aureljeviga stebra, ki na sredi stojí. Steber je iz 28 sila velicih kosov beliga marmorja sostavljen, v ktere so zgodbe modrosti in slave polniga cesarja v malim kipu (basso rilievo) čudovito lepo vrisane. Znotraj je vsekanih 198 stopnic, de se na verh gré, kjer že davno podoba sv. Pavla namest Mark-Aureljeve stojí. Oboje vkup, steber in podoba, je čez 200 čevljev ali marveč rimskih pedí visoko. — Beneški terg pa ima imé od silno veliciga in terdniga poslopja, ki ga je v letu 1468 kardinal Peter Barbo iz Benetk, pozneje papež z imenam Pavl II. sozidal. Poslopje je bolj vojaški terdnjavi ko mirnimu pohištvu podobno. Zdaj stanuje v njem austrianski poslanec. Temu poslopju je prizidana tudi precej velika in z dragim marmorjem bogato okinčana cerkev sv. Marka papeža.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Iz Dunaja smo za terdno soznali, da je g. minister uka drju. Miklošiču naročil, slovensko berilo za vès nadgimnazij zložiti, ne samo dogodivščino slovenskega slovstva, kakor je „slov. popotnik“ undan povedal. Dr. Miklošič se priporoča vsim gg. domoljubom, da bi ga blagovolili s pripravnimi spisi podpirati. V štirih mescih želí vse spise vkup imeti. — Nova priča, da g. minister uka za Slovane skerbí.

* V seji „matice ilirske“ 21. pr. mesca se je bral dopis mestnega župana, v kterem pravi, da društvo brez posebnega dovoljenja nima pravíce shod slovanskih jezikoslovcev skupej poklicati. — Ker „Matica“ ni mogla nobene občnokoristne izvirne knjige izdati, je nasvetoval gosp. Ivan Kukuljević, plačilo za prevod kake koristne knjige razpisati. Zavolj tega je bilo sklenjeno, da naj se bukve narave od dr. Schödlera, natanjčni poduk splošne ljudske obertnije od Poppe-a in po domače spisana geometria Lütrowa prestavi. Za teško prestavo bukev narave se je sklenilo gospoda Antona Kuzmanića povabiti, da bi je prevzel, kteremu se je za trud 800 gold. obljubilo in tretjino čistega dobička. Za tehnologio Poppe-a in geometrio Lütrowa se je sklenilo darilo razpisati, in sicer za perve bukve, ker so že večidel v česko prestavljene 300 gold., za druge 100 gold. Čas za perve je dve leti, za poslednje pa pol leta.

* V zboru českega narodnega muzeuma je bil za predsednika zvoljen gosp. grof Kristjan Waldstein. Prejšnjemu predsedniku vitezu Neuburgu, se je očitna hvala izrekla. V odbor so bili zvoljeni: Šafařik, vitez Masoch, dr. Beer in Havle.

* V Celovcu je na svitlo prišla povest: „Bog nikomur dolžen ne ostane“ po nemškem poslovenjena. Prestava — pravi „Bčela“ — je gladka in lahko razumljiva. Pripravna je za šolska darila. Lepo vezana velja 24 kr.

* Ne bo dolgo, da bo prišla v deržavni tiskarnici na Dunaji izrazoslovje (terminologija) pravniško-politiško v slovenskem in horvaškem jeziku na svitlo. Ta besednik bo velike vrednosti. — Delajo se tudi priprave za drugo izdanje te terminologie v českem jeziku; poljska terminologija se še ne pripravlja k tisku.

* Gosp. Anton Rojic, profesor kazenskiga prava v Zagrebu pripravlja za natis teoretično in praktično razjasnjenje kazenskiga zakonika.

* V Zadru je te dní na svitlo prišlo pesniško delo: Vila Dalmatinska od Zorčica Rapo. Veljá 30 kr.

* Ravno je prišel na svitlo v Pragi pervi zvezek napevov narodnih českih pesem. To delo bo zlo obširno, ker je gosp. Krolmus nabral skorej 4000 narodnih českih pesem. Pervi zvezek obseže 16 pesem.

* Gosp. Matija Ban zdeluje tri žaloigre iz česke dogodivščine in sicer iz časov husitske vojske.

* Gosp. Kulda je spisal zbirko pripovedk za kratek čas in za poduk pod naslovom: „Krasné večery“ v českem jeziku, deloma prestavljene.

* Ruski grof Uwarow (sin bivšega ministra) izdaja veliko delo v staroznanstvu južnega Ruskega in bregov Černega morja. To delo je, gledé na dogodivščino slavenstva, neprecenljive vrednosti.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Orave na slovenskem Ogerskem 17. aug. Dragim „Novícam“, ki se tudi pri nas berejo, pošljem natisnjeno pesem v jeziku Ogerskih Slovencov, s ktero smo prihod Njih veličanstva cesarja Franc-Jožefa pozdravili, iz ktere bote vidili, da so slavenski jeziki vsi zares sestre ene matere. Razun nekterih slovniških in besednih različnost je le ti poseben razloček, da namesti našega *g* imajo tudi Ogerski Slovenci kakor Čehi *h*, kakor sledeča pesem kaže: Pieseň k uvitanju Jeho cisarsko královského Apoštolského Veličenstvo Františka-Jozefa na den Slávného prichodu Jeho do Oravy dna 11. augusta 1852.

Bože požehnaj [1]) Cisára
Franc-Jozefa drahjeho! [2])
Jeho príchod mu otvára [3])
Srdca ludu vernjeho [4]):
Vítame [5]) Te, medzi nami, pod našima Tatrami [6]),
Vítame Te, uprimnymi slovenskymi srdcami!

Pokloň sa ty Choč [7]) vysoky
Pred našim Panovníkom [8]),
Tys [9]) našej k Nemu vernosti [10])
Obrazom a pomníkom:
Jako stojíš nepohnuty v burkach času i hromu:
Tak stojíme skalopevně my pri cisárskom domu.

Zaplesaj celá Orava!
Cisár Pan ťa navštívil [11]);
Zvolaj zvučne [12]): Sláva! Sláva!
On lud biedny [13]) obživil;
Hučte hory, hučte háje: [14]), Sláva buď Cisárovi
Drahiemu ludu otcovi Františku-Jozefovi!

Bože zachovaj [15]) drahiemu
Drahy život Cisári!
Nech [16]) sa cisársky trón Jeho [17])
Bleskom slávy ožári;
Nech sa Jeho celym světom sláva mocně ozíva,
A v krajinách Jeho pokoj, blaho, rozkoš [18]) prebyva!

---

[1]) Bože požehnaj = Bog požegnaj. [2]) Drahjeho = dragega. [3]) Otvara = odpira. [4]) Vernjeho = vernega. [5]) Vitame = pozdravimo. [6]) Tatrami = gore tako imenovane. [7]) Choč, po našem Hoč, visoki hrib v Tatrih nad Kubínam. [8]) Panovnikom = vladarjem; pan po našem gospod; panoviti = gospodariti, vladati. [9]) Tys = ti si. [10]) Vernost = zvestoba. [11]) Navštivil = obiskal. [12]) Zvolaj zvučne = zaúkaj. [13]) Biedny = zapušeni. [14]) Hučte hory, hučte haje = donite gore, donite gaji (gojzdi). [15]) Zachovaj = ohrani. [16]) Nech = naj. [17]) Jeho = Njegov. [18]) Rozkoš = veselje.

Iz Ipave 18. augusta. Danes, ko smo god presvitliga cesarja slovesno praznovali, je bil tudi za naše šolarčke vesel dan. Po prizadevi gosp. Matevža Kožuh-a, kaplana in začasniga učitelja v Ipavi so dobili novo prav lepo bandero, na kterim ste podobi angelja varha in s. Alojzia prav lično malani od g. Kühnl-na v Ljubljani. Pred velko mašo so se visokočastiti g. tehant Juri Grabrijan, spremljeni od svojih kaplanov, v šolo podali. Vsi šolarji so bili zbrani. Novo bandero se prinese, pa je zavito. Gosp. tehant nagovoré otroke, jih opomnijo tega, kar so današnji slovesni dan vidili in slišali, jim ljubezin in spoštovanje do svitliga cesarja gorko perporočé, jim pravijo, de je danes za celo cesarstvo tak dan veselja, kakor ob godu vaših očetov ali mater za vas. O godu očeta, pravijo dalej, dobite tudi kako vezilo, in danes, ki je rojstni dan našiga cesarja, dobite za vezilo to bandero. Potem razvijejo bandero, ga deržé v rokah, pokažejo na podobo angelja varha, ter jih opomnijo, de tudi njih angeljc varh spremlja, de se morajo povsod lepo zaderžati, de ne bodo njega žalili. De boste pa angeljcu varhu dopadli, morate posnemati zgled nedolžniga mladenča sv. Alojzia, kteri je vaš šolski patron; na to pokažejo njegovo podobo in povejo njegovo življenje. Potem dajo bandero enimu nar boljših učencov rekoč: „Ti boš nosil bandero pred svojimi sošolci; pa glej, de boš tudi z lepim zgledam pred njimi hodil“. Vsi so prav pazno poslušali. Obljubim, de današnjiga dneva nikdar pozabili ne bodo.

Iz Dolenskega 18. aug. Grojzdna plesnoba se je tudi pri nas prikazala, pri brajdah okoli hiš huja kot po vinogradih. Eno brajdo sim vidil pri Šent-Ruperski kaplanii čisto vso plésnivo, tako da ne bo nobena jagoda dozorela, če tudi ima veliko prav lepega grozdja na sebi. Eno drugo ravno tako plésnivo sim tudi našel v Mirniški fari. Slišijo se tožbe semtertje zavoljo tega. Verjetno je, da se bo ta bolezen tudi po vinogradih raztrosila. Naši kmetje pa ne verujejo, da bi to kaka posebna grojzdna bolezen bila, pravijo, da se je grozdje ali s čem odergnilo, ali pa, da se je oprašilo, — kar pa je skoz in skoz napčna misel. Tudi zastran koruna tožijo, da so cele njive že se posušile, in da veliko gnjilega skoplejo. Tako nam le slaba žuga. Vunder imamo ajdo tak lepo, da bi jo človek le gledal, in koruza se tudi dobro redí, prosa so silno lepa, stern, posebno pšenica, se je taka nažela, da že več let se tako lepa ne pomni.

V Trebnim je bil poslednjo nedeljo god presvitlega cara prav svečano praznovan. Le samo ognjičanje (umetovni ogenj) je nek veljal čez 50 gold. Iz cele okolice jih je veliko povabljenih; cesarski gospodje uradniki so odbor sostavili, ki naj vse za to svečanost poskerbí.—Nad Trebanskem gradom so podzemeljsko jamo našli, ki je neki velikosti velike sobe, ktero so za „Marîino jamo“ kerstili, in v kteri je neki več lepega kapnika dobiti. J. Gruden.

Iz Ljubljani. Z nepopisljivim veseljem naznanimo svojim bravcem, da naš slavni Koseski, ki je pred 14 dnevi hudo zbolel, je srečno prestal nevarno bolezin. Milostljivi Bog daj! da se nam občje ljubljeni mož spet popolnoma ozdravi in mnogo mnogo let vživa terdniga zdravja, on, ki nam je pervi razodel veličanstvo slovenske poezie in pred njim nepoznano mogočnost in krasoto jezika našiga, — kteriga „Slovenia“ je začela novo dobo pesništva slovenskiga, — kteriga poezie so še le prav vnele serca nadepolnih naših mladih pesnikov. Naj nam bo dolgo dolgo ohranjen v slavo in korist domovine!—Pri ti priliki oznanimo še drugo veselo novíco, da (ravno pred boleznijo) nam je gosp. Koseski za „Novíce“ poslal slovenski prevod devetnajstih bukev Homerove „Iliade“, s kterim veličastnim delam bomo začeli prihodnji list „Novíc“.

Novičar iz mnogih krajev.

Da si bo prihodnjič vès denar v našim cesarstvu tudi po vunanji podobi enak, se bo za Laško deželo nov drobiž (za 15, 10 in 5 centesim) koval, ki bo našim krajcarjem (po 3, 2 in 1 kr.) razun laškiga napisa „Imperio austriaco) popolnama enak. — Po ukazu cesarskim se imajo vsi začasno v pokojni stan djani cesarski služabniki ali v službo poklicati ali pa penzionirati. — Prepoved, da otroci pod 9 leti in brez šolskiga poduka se ne smejo ne v fabrike ne k drugim rokodelstvam v delo jemati, je ponovljena. — Ministerstvo kupčije je razglasilo za železníce novo postavo za zavarovanje blaga in druzih rečí, ki jih popotni sabo jemljejo. — Ministerstva svetovavec g. vitez Kleyle je naznanil ministerstvu kmetijstva izid tistih skušinj, ki so bile unidan napravljene na Ogerskim Altenburgu z 2 angleškima mašinama, s kterima se žito žanje; v 10 urah je požela ena 10 oralov žita, in po storjenim prerajtu se prišpara pri 10 oralih 5 fl. na delavcih, ako se s to mašino žanje; — ker mašina 300 fl. veljá, je po tem takim že poplačana, če le 600 oralov požanje. — Na predlog škofjih zborov na Dunaji in Ostrogonu (Gran) v letu 1849 in 1850 zastran poprave in prenaredbe samostanov (kloštrov) je sv. oče papež izročil g. kardinalu in nadškofu Pražkimu ogled vsih samostanov austrianskih razun Ogerskih, Horvaških, Slavonskih in Laških, — ogled Ogerskih, Slavonskih in Horvaških pa je izročil nadškofu Ostrogonskimu. — Kar se včasih primeri, se je primerilo spet 31. julia v Galicii, da je med dežjem zernje nekiga sada (ranunculus ficaria) izpod neba padalo, ki ga je vihár iz močirniga kraja tù sèm zanesel; ljudjé so ga dali nekoliko kuhati in ga našli krompirjeviga okusa. — V nogradih okoli Pešta bojo namesto oktobra že v 2. polovíci prihodnjiga mesca tergali. — Novo osnovano čbelarsko društvo na Českim (pervo austriansko) bo imelo pervi zbor 13. septembra v Schönhof-u. — „Pražke Novine“ naznanijo žalostno prigodbo, da je neki kmet blizo Klatova, ki je svojiga smrkaviga konja več časa po mazačih ozdravljal, se pri zmivanji smrkovih nosnic oprašnil, s smrkljem okužil, in 8. dan potem strašno smert storil. Naj bo žalostna prigodba vsim gospodarjem v svarílo! — Zakolero jih umerje v Varšavi dan na dan skoraj po 100 ljudí; nar bolj razsaja kolera med nečednimi judi; 10. tega mesca so jih na enkrat pokopali 80. — Policia v Parizu je v kratkim 11 zamaknjenih zaperla, ki pridejo pred sodbo. — V Parizu se je špedicijsko društvo osnovalo, ki bo vsako blago v 6 dnéh naravnost na Dunaj odpravljalo; enako društvo se bo vstanovilo na Dunaji za Pariz. — Knez Černogorski je 2 izverstna učitelja iz Dunaja v Černogoro poklical, ki bosta osnovala ondašnje ljudske šole.

Pogovori vredništva.

Gosp. P.: Hvala lepa za poslano pesem, in naznanilo, da gosp. H... ni še poslal naročilnega denara.

Popravik.

V 64. listu v dopisu „iz Ptujske okolice“ v 13. versti namest čistega župnika beri čestitega župnika.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*